

тия прѣдприятія и спекули — откупитѣ на дѣржавнитѣ приходи, бѣше причина на убиванието му.¹⁾ Наслѣдникътъ — зетъ му, Хаджи Николи Д. Минчоглу, останж да продължава тия кяровити прѣдприятія, върху които почнахх да се сипхятъ обикновеннитѣ обвиненія въ злоупотрѣбления, насилия, грабителства, а може и въ докачени интереси на нѣкои турски аги и бѣлгарски чорбаджии. Владиката Неофитъ се явяваше въ случая — като *миллетъ векили* (народенъ прѣдставителъ) *въ идаре мезлиши* (управителния съвѣтъ) — единъ видъ застъпникъ на злоупотрѣбеното население и рекламираше срѣщу тия злоупотрѣбления, въ което биде дѣятелно подкрѣпенъ отъ нѣкои видни търновски и селски чорбаджии, прѣимущественно отъ Елена, родното село на протосингела му, Илариона Ст. Михайловски. Това бѣше материалната причина на конфликта. Х. Николи Д. Минчоглу наедно съ своитѣ приятели отъ града и селата повдигнх открита борба срѣщу Неофита. По видимому цѣльта на борбата бѣше патриотическа. Съврѣменно такъва же борба бѣше започната и въ Пловдивъ, като частна между грѣцкия владика и пловдивскитѣ бѣлгари, отъ общъ характеръ — по внушение отъ Цариградъ — за отдѣлението на бѣлгарската Църква отъ Патриаршията. Така се срѣцнахх и сложихх обстоятелствата.

Но главния и основния факторъ на тая борба бѣше пробуденото вече народно съзнание, което не дѣржеше смѣтка на никакви материални частни интереси, и, ако трѣбва да говоримъ право, излагаше наедно съ себе си дори и своитѣ собствени. Това бѣхх младежитѣ, интеллигенцията тогива съставляващи, и единъ отъ които — като говоря за Търново — се яви и Докторъ Василь Х. Стояновъ Беронъ, внукъ на стария Докторъ П. Беронъ, родомъ отъ Котелъ. Заслужва да разкажх тукъ за тоя отличенъ нашъ съотечественникъ.

Докторъ В. Беронъ, младъ и пѣргавъ човѣкъ, дойде въ Търново прѣзъ пѣрвитѣ мѣсеци на 1856 г. и се установи на

¹⁾ Убийцитѣ на Х. Минча, както и интелектуалния виновникъ на убийството, изказанъ отъ тѣхъ, Х. Мехмедъ-аа Караманията, се хванахх и осджихх на вѣчни окови въ видинската крѣпостъ, гдѣто се и закарахх. Интелектуалния убиецъ, Х. Мехмедъ-аа, слѣдъ двѣ години бавение подъ полицейски надзоръ въ Видинъ, гдѣто се и ужени, биде оправданъ и се завърнх въ Търново, а съ арнаутитѣ какво станж, не помнж. За това убийство има народна пѣсенъ: Въ Цариградъ са беглика продава, Хаджи Минчу у Търново падава, Хаджи Мехмедъ иска ортакъ да става, Хаджи Минчо за ортакъ го не рачи, и пр. Може и до сега да се помни въ Търново и околността отъ старитѣ хора тая пѣсенъ.